

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1335/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.634.230/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/C. § (2) b) pontja, 22/D. § (2) bekezdés a) és b) pontjai szövegrésze, (3) bekezdés első mondata, (4) bekezdés második mondata, (5) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó jogi képviselője Dr. Galambos Károly ügyvéd (Dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság 42.Pk.500.054/2022/7. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.634.230/2022/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó szerint a bírósági végzések révén sérült az Alaptörvény I. cikk (1)-(3) bekezdése; II. cikke; IV. cikk (1) bekezdése; XV. cikk (1)-(2) és (5) bekezdése; XVI. cikk (1) bekezdése; és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése. Valamint ezen eljárással összefüggésben az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnpt.) 22/C. § (2) b) pontja: „a kapcsolattartásra jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartás a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül biztosítsa és megjelöli a pótlás végső határidejét”, 22/D. § (2) bekezdés a) pont „megkeresi a gyámhatóságot a gyermek védelmében szükséges intézkedések megtétele érdekében”, a b) pont „a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII.

törvény (a továbbiakban Vht.) 174. § c) pontja szerinti pénzbírságot szab ki.” szövegrésze, a (3) bekezdés első mondata: „A bíróság a végrehajtásnak a (2) bekezdésben felsorolt azt a módját köteles elrendelni, amely – az ügy körülményeit figyelembe véve – a leghatékonyabban mozdítja elő a kötelezettség teljesítését.”, a (4) bekezdés második mondata: „Ha a kérelmezett a pénzbírságot kiszabó végzésben megállapított határidő alatt sem teljesítette a kötelezettségét, a pénzbírság ismételten kiszabható”, valamint az (5) bekezdés második mondata: „A végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya.” szövegrészek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

- [3] Az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági végzés tárgya kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény alkalmazása. Az alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú bírósági végzésben a fellebbezés alapjául rögzített tényállás szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság (továbbiakban: PKKB) a 39.Pk.500.432/2020/6. számú végzésével a PKKB 2017. június 7. napján kelt 26.P.101.326/2016/31. számú – és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.637.421/2017/12. számú ítélete folytán 2018. február 5. napján jogerőre emelkedett – ítélete alapján megállapította, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat a kérelmezett felróhatóan megszegte; elrendelte 26.P.101.326/2016/31. sorszámú ítélet végrehajtását és kötelezte a kérelmezettet, hogy a 2020. november 19. napján 16 órától 19 óráig esedékes elmaradt kapcsolattartást legkésőbb 2021. május 31. napjáig biztosítsa. A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (továbbiakban: Bpnt.) 22/C. § (3) bekezdése alapján figyelmeztette a kérelmezettet a végzésben foglalt felhívás önhibából történő nemteljesítése Bpnt. 22/D. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeire.
- [4] A kérelmező 2021. június 24. napján értesítette a bíróságot, hogy a kérelmezett nem tett eleget a végrehajtást elrendelő végzésben foglaltaknak. A bíróság kötelező közvetítői eljárás igénybevételét rendelte el és az eljárást a közvetítői eljárás befejezéséig, de legfeljebb két hónapra felfüggesztette; majd az eljárást folytatta. Az elmaradt kapcsolattartás pótlására ez idő alatt sem került sor. Az elsőfokú bíróság a 2022. május 19-i 42.Pk.500.054/2022/7. számú végzéssel a PKKB 2017. június 7. napján kelt 26.P.101.326/2016/31. számú, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 54.Pf.637.421/2017/12. számú ítélete folytán 2018. február 5. napján jogerőre emelkedett ítélete alapján a 39.Pk.500.4321/2020/6. számú végzésével elrendelt és a Fővárosi Törvényszék 51.Pkf.633.213/2021/8. számú végzésével helybenhagyott, a 2020. november 19. napján 16 órától 19 óráig esedékes elmaradt folyamatos kapcsolattartás végrehajtásának elmaradása miatt a kérelmezettel szemben 50.000 forint pénzbírságot szabott ki. Felhívta a kérelmezettet, hogy a 39.Pk.500.432/2020/6. sorszámú végzésben meghatározott kötelezettségét - az ott meghatározott kapcsolattartás pótlását - a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb 2022.

július 30. napjáig teljesítse. Felhívta továbbá a kérelmezőt, hogy a fenti határidő eltelte után 30 napon belül a teljesítésről vagy annak elmaradásáról értesítse a bíróságot. Kötelezte a kérelmezettet 19 050 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére, valamint rögzítette, hogy a végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya. A bíróság leszögezte jelen eljárásban kizárólag azt kellett vizsgálnia, hogy van-e olyan körülmény, amely alapján a végrehajtást elrendelő végzésben foglalt pótlási kötelezettség megszegése nem jelent önhibát a kérelmezett részéről. Ezt meghaladóan a kérelmezett kizárólag azon érveket adta elő, hogy a gyermek nem kíván a kérelmezővel kapcsolatot tartani, és a bántalmazó kérelmezői magatartást; melyeket már a végrehajtás elrendelését megelőzően is közölt, melyeket a bíróság a végrehajtás elrendelése során elbírált. A bíróság megállapította, hogy a kérelmezett a végrehajtást elrendelő végzésben foglaltakat a kitűzött határidő eltelte alatt önhibájából - ismételten - nem teljesítette. A jogkövetkezmények alkalmazása során arra a meggyőződésre jutott, hogy a kérelmezett szándékosan szegül szembe a gyermek és az apa közötti kapcsolat kiépítése, a bizalom helyreállítása és a gyermeknek a szülőjével való kapcsolattartásának joggyakorlása érdekében hozott bírói döntések végrehajtásával. A pénzbírság kiszabása során az 50.000 forint összeget találta kellő súlyúnak ahhoz, hogy a kérelmezett a végrehajtásnak - jelen eljárásban is - eleget tegyen. A mérték meghatározása során mérlegelte azt is, hogy a kérelmezett már két éve nem tesz eleget a jogerős határozatban foglaltaknak, nem veszi tudomásul azok tartalmát és terjedelmes beadványokban ismétli ugyanazon hivatkozásokat. Az elsőfokú bíróság jelezte, hogy a végzés elleni fellebbezésnek nincs halasztó hatálya. Indokolásában részletesen foglalkozott az eljárási kifogásokkal: a kizárási kérelmet elutasította, a bíróság a felfüggesztés iránti kérelemben foglaltakat nem találta alaposnak, mivel kapcsolattartás vonatkozásában kereseti kérelem nem került előterjesztésre, a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti per pedig nem azonos a Bpnt. 22/E § (1) bekezdés b) pontja szerinti kapcsolattartás megváltoztatása, korlátozása, vagy megvonása iránti eljárással, ezért a Bpnt. 22/E § (1) bekezdés b) pontja alapján az eljárás felfüggesztésének nincs helye. Azon kérelmezetti hivatkozást illetően, hogy a hat hónap elteltére figyelemmel a pótlás jogalapja a Ptk. 4: 182. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel megszűnt, így a kérelmező pótlási igénye elenyészett, a bíróság kifejtette, hogy az eljárás jelen szakaszában a pótlás megengedhetőségét a kérelmezett már nem vitathatja; a Fővárosi Törvényszék a végrehajtást elrendelő határozatot végzésével jogerősen elbírált. A bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a kérelmezett esetében megállapítható-e az önhiba a kapcsolattartás elmaradása tekintetében. Az elsőfokon eljáró bíróság hangsúlyozta, hogy ezen eljárásban kizárólag azt kell vizsgálni, hogy van-e olyan körülmény, amely alapján a végrehajtást elrendelő végzésben foglalt pótlási kötelezettség megszegése nem jelent önhibát a kérelmezett részéről. Ezt meghaladóan a kérelmezett kizárólag azon érveket adta elő, hogy a gyermek nem kíván a kérelmezővel kapcsolatot tartani,

és a bántalmazó kérelmezői magatartást; melyeket már a végrehajtás elrendelését megelőzően is közölt, melyeket a bíróság a végrehajtás elrendelése során elbírált. A bíróság megállapította, hogy a kérelmezett a végrehajtást elrendelő végzésben foglaltakat a kitűzött határidő eltelte alatt önhibájából - ismételten - nem teljesítette.

- [5] A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság az első fokú bíróság végzését részben megváltoztatta, a pénzbírság összegét 30 000 forintra leszállította. Egyebekben helyben hagyta a végzést azzal a kiegészítéssel, hogy jogerőre emelkedését követően az első fokon eljáró PPKB külön intézkedéssel megkeresi az illetékes gyámhatóságot, hogy a család- és gyermekjóléti intézményrendszer bevonásával mozdítsa elő a kérelmezett teljesítését. A kérelmezett a jelen nemperes eljárásban arra hivatkozott, hogy a gyermek számára a kérelmezővel való kapcsolattartás lelki, illetve fizikai sérüléssel, megrázkódtatással jár, ezért nem erőltette a kapcsolattartás megvalósulását. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy ezzel a kérelmezett lényegében a kapcsolattartás megváltoztatására irányuló igényét juttatta kifejezésre, ami azonban nem képezhette a konkrét nemperes eljárás tárgyát, mivel az csak a kapcsolattartás megváltoztatására, vagy a szülői felügyeleti jog gyakorlásának újra szabályozása iránti peres eljárásban érvényesíthető. A pénzbüntetés összegét illetően úgy ítélte meg, hogy a csökkentett mérték is betölti a büntető illetve a preventív szerepet. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság nem látta indokoltnak a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében az alkotmánybírói eljárás kezdeményezését.
- [6] Az ezt követően előterjesztett – hiánypótlási felhívásra kiegészített – alkotmányjogi panaszban előadott indítványozói álláspont szerint a jogerős végzés a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozza és alaptörvény-ellenes, mert a nemperes eljárásban az érdekelt gyermek nem vehetett részt annak ellenére, hogy a kapcsolattartásra vonatkozó joggal a Ptk. alapján rendelkezik, és 14. életévét betöltötte, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a kérelmező jelen alkotmányjogi panasz a gyermek fellebbezésének visszautasítására nem terjed ki (Indítvány kiegészítés 9. oldal). Sérelmezi továbbá, hogy a kapcsolattartás azért nem valósult meg, mert az apa „moleesztálta” a gyermeket; a bíróság ennek ellenére az anya önhibájaként értékelte a kapcsolattartás elmaradását, és ezek ellenére rendelte el a kapcsolattartást.
- [7] A sérelmezett rendelkezések alaptörvény-ellenességét – a bírósági végzésekkel szembeni kifogásaival egyezően – abban látja, hogy azok a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét okozzák, mert a Bpnt. 22/D. § (2) bekezdés d) pontja értelmében a fellebbezést ugyanaz a bíróság bírálja el, ahova a pénzbírság befolyik, a kizárási szabályokat ugyanakkor a pénzbírság tekintetében a másodfokú bíróság nem vette figyelembe. A pénzbírság alkalmazása egyébként sem szolgálja a gyermek javát és mindenek feletti érdekét. Végül a (4) bekezdés második mondata a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésében foglalt anyagi jogi jogvesztő rendelkezésével ellentétes, az (5)

bekezdésben a halasztó hatály kizárása pedig a jogorvoslathoz való joga sérelméhez vezet.

- [8] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés szerint a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] Az indítványozó az alapul szolgáló ügyben kérelmezett, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, amennyiben az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alapul szolgáló nemperes eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alkalmazásra került, így a jelen alkotmányjogi panasz tekintetében ezen törvényi feltétel teljesült.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 49. Pkf. 634.230/2022/5. sorszámú végzését elektronikus úton 2023. február 10-án vette át, alkotmányjogi panaszát 2023. április 11-én, határidőben terjesztette elő. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [12] Abtv. 27. § szerint csak az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet alkotmányjogi panasszal élni. Az alkotmányjogi panasszal támadható érdemi döntésnek minősülő bírósági döntések körét az Abtv. taxatív nem határozza meg. Az Alkotmánybíróságnak esetről-esetre, a konkrét ügy egyedi körülményeire tekintettel kell vizsgálnia, hogy a támadott bírósági döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e, azaz az ügy érdekében hozott, vagy a bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések körébe tartozik-e

- {3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [21]-[25]}.
- [13] Az indítványozó beadványában azt sérelmezte, hogy az elmaradt folyamatos kapcsolattartás végrehajtásának ismételt elmaradása miatt a kérelmezettel szemben pénzbírságot szabtak ki, és szerinte nem kellően értékelték a bíróságok a kapcsolattartás elmaradásának indokait.
- [14] A végrehajtási eljárás alapvetően az alapügyhöz kapcsolódó járulékos jelleggel bír. A jelen nemperes eljárás lényegét tekintve a kapcsolattartást rendező ítélet nem teljesítése esetén kezdeményezhető végrehajtási eljárás, megindításának előfeltétele a végrehajtható okirat, amely a jogi kérdés – a kapcsolattartás mikénti rendezése – tekintetében a jogerős érdemi döntést tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az érdemi határozatok körének megállapításakor – a végrehajtási eljárás terén – korábban például a végrehajtási kifogás intézményével foglalkozott, és megállapította, hogy mivel az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés – azaz csak a jogalkotó által meghatározott döntések, és nem minden döntés – ellen lehet előterjeszteni, az általában nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [9], 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [43]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [15] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyet illetően a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban kiszabott pénzbírságról szóló végzés alkotmányjogi panasszal támadhatósága vonatkozásában az Alkotmánybíróság osztja az eljáró bíróságok által elfoglalt azon álláspontot, miszerint a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban hozott végzés során nem vizsgálható az ügy érdemére tartozó kérdés, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében megállapította, hogy az indítványozó kötelezettségét gyermeke különélő szülővel való kapcsolattartására vonatkozóan nem a jelen panasszal támadott végzések határozták meg, az eljáró bíróságok csak – a Bnpt. által biztosított hatáskörben eljárva – az indítványozó mulasztásának jogkövetkezményét vonták le, azaz pénzbírság megfizetésére kötelezték. A nemperes eljárásban kibocsátott, pénzbírság kiszabásáról rendelkező végzés következtében az eljárás nem fejeződött be, az a kapcsolattartás módjára, részleteire, vagyis az indítványozóra vonatkozó kötelezettségekre nincs hatással, viszont ismételtén kiszabható, ha a kapcsolattartás ismét megghiúsul. Ezért a nemperes eljárásban pénzbírságot kiszabó végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, így érdemi vizsgálata nem lehetséges {3422/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [14]-[15]}.
- [16] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem terjesztett elő önálló indokolást, a megsemmisíteni kért bírósági végzések, és egyben a megsemmisíteni

indítványozott törvényi rendelkezések vonatkozásába előadott érvei túlnyomórészt a bírósági nemperes eljárásban benyújtott beadványaiból idéz, hangsúlyos részben a gyermek eljárásjogi pozíciójának hiányát kifogásolva, holott a kiegészített indítványában határozottan leszögezte, hogy jelen alkotmányossági vizsgálatnak ez nem képezi tárgyát. Megjelölte az Alaptörvény szerinte sérülni vélt cikkeit, valamint idézett a relevánsnak tartott alkotmánybírósági döntésekből, azonban a tekintetben, hogy a konkrét nemperes eljárás során a Bnpt. sérelmezett rendelkezései hogyan és mennyiben váltottak ki a személyét közvetlenül érintő alaptörvény-ellenességet nem terjesztett elő alkotmányossági szempontból értékelhető érvelést.

- [17] Az indítvány így a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek csak részben tesz eleget. Indokolás hiányában viszont a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak érdemi elbírálására nincs lehetőség {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; legutóbb például: 3446/2021. (X. 25.) AB végzés Indokolás [6]; 3165/2023. (IV. 6.) AB végzés, Indokolás [14]-[15]}.
- [18] A fentiekre tekintettel, az alkotmányjogi panaszt – mivel részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített törvényi feltételnek – az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 4.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró